

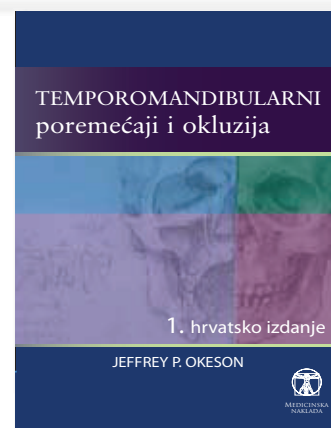
Autor: J.P. Okeson

ISBN: 978-953-176-384-4

Naslov: Temporomandibularni poremećaji i okluzija

Nakladnik: Medicinska naklada, 2008. godine

Urednik hrvatskog izdanja: prof. dr. sc. Melita Valentić-Peruzović

„Udžbenik Temporomandibularni poremećaji i okluzija, jedan je od vodećih tekstova u svijetu iz područja dodiplomske i poslijediplomske edukacije stomatologa, posebno iz kolegija Gnatologija, odnosno Okluzija i Temporomandibularni poremećaji, u novom bolonjskom sustavu nastave. Na Stomatološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu uvršten je u program obvezne literature već od 1998. god., te su dijelovi nastavnih jedinica, uz dozvolu autora JP Okesona, bili korišteni kao nastavni materijal.

Izbor ovog udžbenika rezultat je dugogodišnjeg stručnog, nastavnog i znanstvenog iskustva, komunikacija i razmjena ideja sa stručnjacima srodnih stomatoloških i medicin-

skih disciplina, ali je uvijek u centru bila briga za pacijenta i pokušaj da mu se pomogne na najbolji i najkvalitetniji način. Stoga želim zahvaliti i svim suradnicima koji su na bilo koji način involvirani u ovaj projekt.“

Iz predgovora 1. hrvatskom izdanju

Knjiga se može kupiti u knjižarama Medicinske naklade: Vlaška 90, i Cankarova 13.

Cijena je 450 kn, a u knjižari u Cankarovoj 13 studenti imaju 10% popusta.

Prof. dr. sc. Melita Valentić-Peruzović

VODIČ KROZ ISPITE

Nakon dvije godine „Bolonje“ mislimo da smo spremne osvrnuti se i prenijeti vam svoje doživljaje, zgrade i nezgode. Još su svježije uspomene na prijemni, upis, lutanja po Šalati tražeći brojne zavode i katedre... Gundulićeva je uvijek bila apstrakcija i velika nepoznanica (a ni na trećoj je još nismo odgonetnule). Evo naši ispiti po redu kako bi se trebali polagati..

Prvi pravi izazov u veljači bila je **kemija**; mnoštvo formula, jednadžbi, dugotrajne vježbe, volumetrija i titriranje i nakon toga ispit - najveći izazov. Jedina zapreka mu je kolokvij. Najbolja opcija su dva parcijalna umjesto završnog. Poslije njega tko živ, tko mrtav. Preporučujemo dobro naučite i fizikalnu i organsku kemiju, jer ne znate kod koga ćete odgovarati.

Na vježbama oprez! Nije jednom epruveta eksplodirala, kemikalije spalile kutu, kosu i obrve, a rezultati krivi ispali (snađite se kako znate J).

Nakon kemije **fizika** se uopće nije činila strašnom. To ne znači da je bila lagana i nemojte ju shvatiti olako. Sam ispit

ima tri dijela, naravno praktični je onaj lagani (koliko god kalorimetrija zeznuta bila, usmeni je zeznutiji). Pismeni nije težak, ali moraš znati baš cijelu knjigu, svaku sliku, sličicu... poluge, opruge, formule i koeficijente. Zatim slijedi usmeni, na jednom pitanju se da objasniti sve, od mehanike do nuklearne fizike. Ako ne bude baš previše sreće, odobrit će neke izvanredne rokove u travnju.

Dolazak na faks i upoznavanje sa svime što vas čeka za sigurno će otežati anatomija. Nekima će otežati i cijelu godinu, ako se ne prihvate „posla“, to jest učenja na vrijeme. Potrudite se da ne budete jedni od onih koji sve odgađaju za sutra, kao što kaže jedna latinska izreka „*periculum in mora*“ – „opasnost u odlaganju“. Slijedi vam učenje svaki dan, kolokviji svaki tjedan... Oni silni latinski nazivi, pa tko bi znao prvi dan što je medijalno, lateralno, sagitalno, frontalno, dorzalno, ventralno ili još tisuću drugih riječi... Za prvi kolokvij jedna stranica razvući će se na sat, dva učenja, ali nemojte misliti da ste glupi, nesposobni, nikome nije bilo lako. Prvih nekoliko kolokvija u većini slučajeva završilo je neuspjehom, odlazak kući sve rjeđi...

Anatomija je bila Sunce u našoj galaksiji, a mi mali planeti koji su jedva uspijevali pronaći svoju putanju. Ali jedno je sigurno, pronaći ćete već način kako zapamtiti sve potrebno za kolokvij. A onda se postavlja pitanje: „Ako toliko treba učiti za jedan jedini kolokvij, kako spremite ispit?“ Hm... dobro pitanje. Najpametnije je redovito učiti cijeli prvi i drugi semestar za kolokvije, a onda će i mjesec dana ponavljanja prije ispita biti više nego dovoljno za uspješno polaganje ispita.

Nota bene: „*Repetitio est mater studiorum*“, zato ponavljajte, ponavljajte i ponavljajte... Naravno, ispijajte svaki dan bar litru kave, učiti 12 sati i više, ali sve je to normalno za anatomiju. No, ako vam nije dovoljno uzbudljivo u životu i ako si želite zagorčati prvu godinu, a i svoj društveni život (odnos s roditeljima, obitelji, prijateljima...), onda slobodno ne radite ništa, i ostavite to sve za 8. i 9. mjesec, a ako vam se nikamo ne žuri ostavite to i za sljedeću godinu.

Što se tiče literature, za to se ne morate brinuti. Ima milijun izvora, ali najvažnije je imati anatomske atlase (Sobotta ili Netter) i knjigu, pa zanimljivo druženje može početi. Ispit se sastoji od pismenog i usmenog dijela. Pismeni obuhvaća razne detalje, ali nije nemoguća misija. Što se usmenog dijela ispita tiče, ako naučite, ne morate se bojati ni jednog ispitivača, čak ni „strašnog V“ J Sretno!

Biologiju nismo previše strašno doživjele, premda su uvedene velike promjene- kolokvij. Za njih je trebalo učiti i tijekom godine, pa vjerojatno su pomogli na pismenom. O kolokvijima ne znamo previše jer su uvedeni tek drugoj bolonjskoj generaciji.

Dugo toplo ljeto i **biokemija** dan i noć za vratom... Plaža i sunce u dalekim snovima... Mi smo imale sreće pa nije bila uvjet, ali sreća nije dugo trajala, čast je imala druga bolonjska. Preporučujemo Karlsona, knjiga je dosta teško pisana, ali većina ljudi ipak uspijeva. Mislimo da će vam dobar prijatelj tada biti arak (mapa biokemijskih ciklusa). Sigurno da našima nije bila mala stvar dati biokemiju u rujnu, jer se tada to činilo nemogućim, ali našim nasljednicima to je očito bio mačji kašalj pa su uspijevali i u srpnju.

O malim izbornim predmetima nećemo previše, svake godine se mijenjaju.. u biti sve je varijacija na temu. **Engleski/njemački i sociologiju** bi bilo praktično položiti prije upisa u drugu godinu, mada nije nužno, do Božića svakako.

Druga godina

Ako ste mislili da je ovo već previše pazite što vas sada čeka. Sad tek dolaze pravi problemi s histom, morfom, imunom, mikrobima, karijesologijom, fiziologijom i patologijom.

Hista je, ipak, jedan od najopsežnijih ispita na faksu pa mu je nužno posvetiti poštenih mjesec dana. Hrpa je pojednosti, sitnica, a životno važnih. Dobra stvar je što dijelom ponovite anatomiju i shvatite fiziologiju s nekakvim naznakama patologije.

„*Rubor et tumor cum calore et dolore. Functio laesa*“. Ovaj put smo mi bili sretnici, pa smo jedini u povijesti Stomatološkog imali pismeni. Opsežno i iscrpno, ali ne isplati se više govoriti o tome. Radije detaljno pregledajte preparate, naučite odabrana poglavlja embriologije i naravno cijelu knjigu iz histe.

Samo usput da napomenemo:

Hista knjiga	300kn
Embriologija	300kn
Atlasi	300kn
Praktikum	100kn +

Ukupno 1000 kn, samo usput napominjemo da je i broj stranica za naučiti približno jednak.

Mikrobi (*Pseudomonas aeruginosa*, *Coccidioides immitis*, *Cryptococcus neoformans*, *Prevotella melaninogenica*...). Ili ćete radije naučiti popis kineskih sela s pravilnim izgovorom napamet J?

Prva napomena je svakako da praktični i pismeni nemaju veze s usmenim. Za početak bit će dovoljno posljednjih 40 stranica praktikuma napamet. Slike grafovi i tablice su nužni! Topli, dobronamjerni savjet. Preparate ćete prepoznati samo ako se obratite starijim studentima za savjet. Za usmeni su vam potrebne samo tri „knjižice“, samo tri!

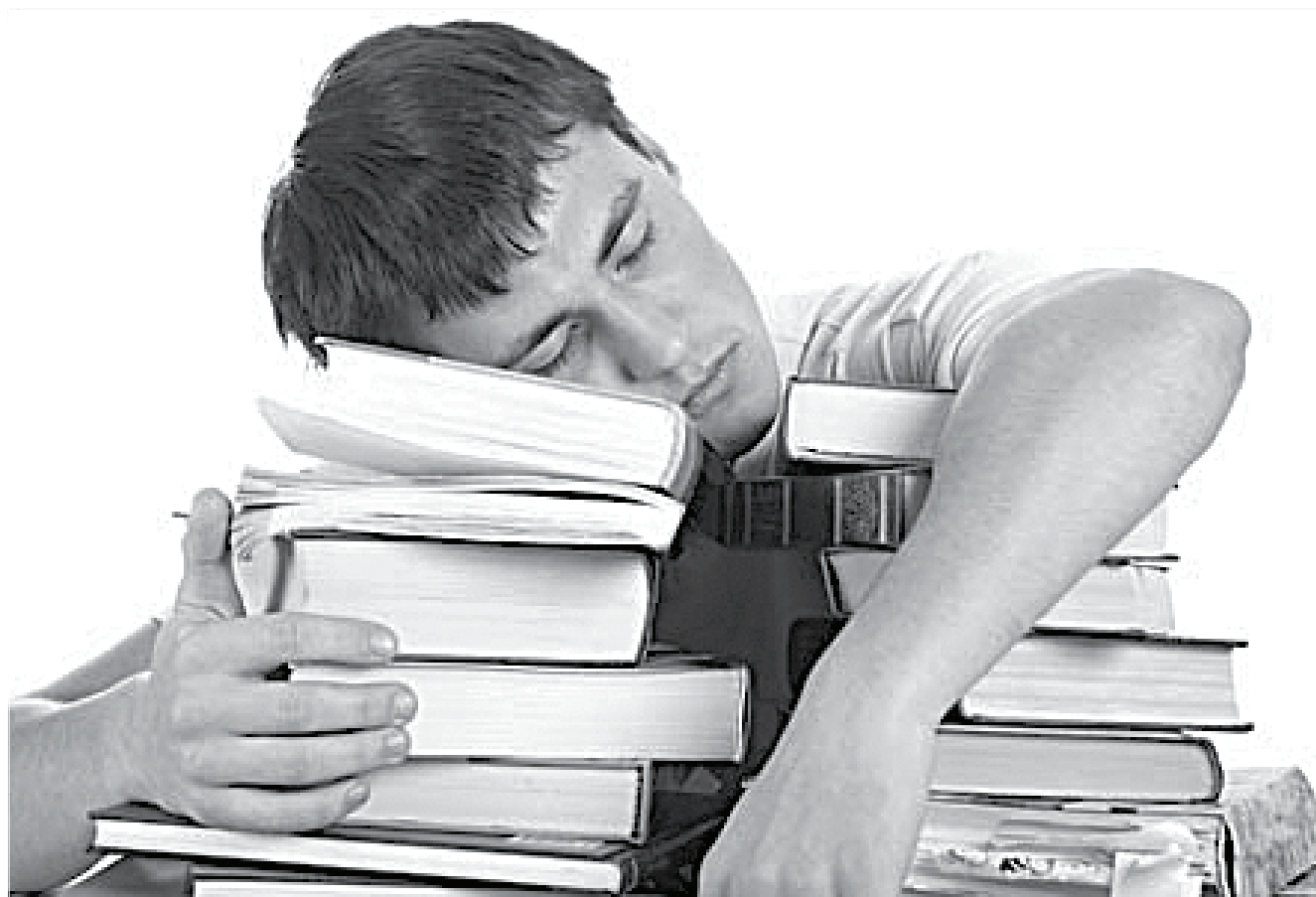
Morfologija ne bi trebala biti neki problem ako iziđete na prve rokove. Sama po sebi nije teška, a to su ipak osnove osnova za ostatak stomatoloških predmeta i nužne su, vjerovali ili ne. Službene literature nema (Naravno! Ali budući da to nije prvi put da na faxu nema literature, ne čudimo se.) poslužiti će i neslužbena verzija, skripte koje kruže još iz davnih doba.

Fiziologija je u naše davno vrijeme bila rezervirana za lipanj, jer nema smisla učiti patologiju bez fiziologije. Bolonja ponovno donese novosti i temeljite promjene. Pa se ljudi zabavljaju Guytonom i kroz godinu. Četiri parcijalna ispita i još mrvicu usmenog... Nedovoljno smo upućene u sve nove događaje. J najbolje se obratiti sadašnjoj drugoj godini.

Ako ste prva godina vjerojatno vam riječ imunologija još ništa ne govori pa evo da vam malo pojasnimo. „Imunologija je znanost koja se bavi otpornošću organizma na štetne utjecaje“. Ništa zabrinjavajuće ako ste položili histologiju i fiziologiju. Ne treba vam puno, još malo dogradite znanje i to je to. Ali ako ste odlučili prije polagati, naravno to možete položiti već u veljači (oni „nadobudni“), jer je to jednosemestralni ispit, morate malo više zagrijati stolicu. Ispit se uči iz skripte koju je sam profesor napisao. Mislim da vam 90-ak stranica neće biti problem naučiti. Novost je ta da je taj ispit nama bolonjcima prebačen s četvrtine na drugu godinu, tako da je gradivo reducirano pa na vašu sreću ne morate ni svih 90 stranica znati.

Karijesologija

Vjerojatno iz naziva predmeta pretpostavljate kako je to jedan od onih jednostavnih ispita kojima ne treba posve-

titi mnogo vremena, pa svi znamo što je karijes, zar ne? Istina, nije tako težak ispit i dosta toga će vam već biti poznato iz morfologije, ali ipak nemojte ga shvatiti olako. Sjednite, naučite! Budući da su to osnove svega što ćete poslije učiti trebat će vam to znanje tijekom čitavog studija. Na Zavodu za endodonciju i restaurativnu stomatologiju u čijem je sklopu i spomenuti kolegij ima blizu 20 profesora, neki će tražiti mnogo, neki malo manje, ali se za svaki slučaj dobro pripremite. A kada to sve naučite, bit ćete zadovoljni što ćete napokon znati nešto više o svom budućem zanimanju. Ispit koji ćete polagati posljednji na 2. godini je patologija.

Što reći ili gdje početi?

Patologiju počinjete slušati u 3. semestru, kada ne znate apsolutno ništa iz fiziologije, a ako ne znate kako se normalno nešto događa u tijelu, malo je vjerojatno je da ćete razumjeti nekakvo patološko stanje, tako da vam predavanja neće biti od velike koristi. Koristit će vam jedino ako namjeravate učiti fiziologiju i patologiju usporedno od početka, što ne vjerujemo, jer će vam u to vrijeme histi i mikrobi biti na pameti. Svi su svjesni toga problema, ali nitko ništa još ne poduzima. Dok Bologna ne dosegne svoj puni sjaj, morat ćete to rješavati kao i svi mi obični smrtnici prije vas. Neki su pokušali u 20 dana naučiti patologiju i uspjeli dati taj ispit prije ljeta, no za to je potrebna velika sreća i to se događa rijetkima. No, veći dio studenata nije te sreće te im patologija pravi društvo na moru. Ako vam je samo

patologija ostala za rujan, nema brige, samo se upustite u istraživanje i uživajte u tome što saznajete nešto novo o ljudskom tijelu. Možete je ponijeti na more, čitati na plaži i uživati, ali bar 2-3 tjedna onda ostavite za ozbiljno štrebanje. Sve je super i zanimljivo dok se ne približi ispitni rok, a onda počinju muke, treba se baciti na posao i utrpati što veći broj podataka u glavu... Raspitajte se kod starijih kolega što koji profesor voli pitati pa nećete baš svaku stranicu iz knjige morati znati. Profesori su uglavnom susretljivi i neće vas namjerno rušiti (rijetki su dani kada ustanu na lijevu nogu – nadajte se da nećete baš taj dan sjesti pred njih). :)

Što se tiče onih studenata kojima ostane više ispita za rujnu, ni to nije smak svijeta, neki su uspjeli 5-6 ispita dati u rujnu i onih nekoliko dana u listopadu. Kako? Ne znamo... ali očito je sve moguće. I ne zaboravite pitati svoje starije kolege što god vas zanima u vezi s ispitima, jer će vam to uštedjeti puno vremena i živaca. Kao što znamo, neuroni se ne mogu obnoviti, pa u svrhu općeg blagostanja čuvajte svoje živčane stanice. :) Nakon svega toga želimo vam svu sreću ovoga svijeta te da kao Cezar možete reći: „Veni, vidi, vici!“

**Kristina Černi
Dunja Čota
Sanja Pavić**